

UCHWAŁA NR L.365.2023
RADY GMINY RACIĄŻ
z dnia 17 sierpnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz
Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535) Rada Gminy Raciąż uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXIII.181.2021 Rady Gminy Raciąż z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Raciąż.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Grażyna Rogowska

*Załącznik
do Uchwały Nr L.365.2023
Rady Gminy Raciąż
z dnia 17 sierpnia 2023r.*

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy
Domowej oraz Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej na lata 2023-2027**

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2027 został opracowany zgodnie z art.6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej uwzględniając nowelizację z dnia 9 marca 2023 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw, obowiązującej w zasadniczej części od 22 czerwca 2023 roku. Niniejszy program stanowi aktualizację i kontynuację poprzednio obowiązującego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, tworzy się w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym. Kluczowym terminem niniejszego programu jest „rodzina”, która stanowi fundament społeczeństwa i bez niej trudno sobie wyobrazić jego funkcjonowanie. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtuje jego osobowość, poglądy, system wartości. Więzy łączące członków rodziny powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa.

Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy.

Gmina Raciąż podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Jednym z takich działań będzie powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, w ramach którego funkcjonować będą grupy diagnostyczno-pomocowe. Pomimo podejmowanych działań wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu społecznym. Ma temu służyć między innymi opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program obejmuje zadania do realizacji dla wszystkich jednostek i instytucji, które nakłada ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W miarę potrzeb zadania i cele programu mogą ulec zmianom.

Nadrzędnym celem programu jest ograniczenie na terenie Gminy Raciąż problemu przemocy oraz zwiększenie skuteczności podejmowanych działań przez instytucje pomocowe. Cele szczegółowe odnoszą się natomiast do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie będą realizowane we współdziałaniu instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Raciąż. Program wskazuje założenia i adresatów działań, wymienia realizatorów i przewidywane efekty. Zawiera również podstawy teoretyczne zjawiska przemocy w rodzinie i przepisy prawne.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2027 określa zadania własne gminy wynikające z:

- 1) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. 2021 r., poz.1249);
- 2) Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2023. poz. 165 ze zm.);
- 3) Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 904).

1. Zjawisko przemocy i jego formy

Aby pomoc osobom zagrożonym była skuteczna należy zrozumieć, czym jest przemoc domowa i jak działają mechanizmy przemocowe. Najczęściej pod pojęciem przemocy rozumie się relację między ludźmi, która opiera się na użyciu przeważającej siły. Według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc dotyczy różnych sfer życia i może przybierać różne formy. Rzadko jest jednorazowa, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy:

• Przemoc fizyczna

Polega na zastosowaniu oddziaływania fizycznego integrującego w cudzą sferę cielesną, np. poprzez popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, wyrzucanie z samochodu, gaszenie papierosa na osobie, nieudzielanie koniecznej pomocy.

• Przemoc psychiczna

Opiera się na oddziaływaniu w sferze emocji, np. poprzez wyśmiewanie wyglądu lub poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie poprzez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezpodstawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności.

• Przemoc seksualna

Definiowana jest zwykle jako wymuszanie kontaktów o charakterze seksualnym wbrew woli danej osoby, a także kontynuowanie aktywności seksualnej bez jej zgody, gdy nie jest w pełni świadoma lub gdy obawia się odmówić.

• Przemoc ekonomiczna

To np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb członków rodziny.

• Zaniedbanie

Naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np. nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka itp.

• Cyberprzemoc

To przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera, określana również jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie.

Zjawisko przemocy domowej dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi problemami społecznymi, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem wzajemnie uzupełniających się działań specjalistów, instytucji, organizacji, placówek opiekuńczo wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każdy z wymienionych wyżej podmiotów spotyka się z różnym aspektem zjawiska przemocy. Działając osobno nie prowadzi to do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy, dlatego konieczne jest zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań programu, które przyczynią się do stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

2. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Raciąż

Podstawę do poznania skali zjawiska przemocy domowej w Gminie Raciąż stanowią przede wszystkim informacje zgromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Raciążu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Oszacowanie zjawiska przemocy możliwe jest między innymi przez wskazanie ilości wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” przez instytucje do tego powołane. Do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie od stycznia 2020r. do grudnia 2022r. wpłynęło 126 formularzy „Niebieskie Karty”, których procedura została wdrożona przez instytucje wymienione poniżej

Podmioty uprawnione	2020	2021	2022
Policja	57	41	28
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Oświata	0	0	0
Ochrona Zdrowia	0	0	0
Ogółem	57	41	28

Z powyższych danych wynika, że Policja jest jedną z instytucji, która podejmując działania interwencyjne w środowisku wdrożyła w latach 2020-2022 największą liczbę procedur „Niebieskie Karty”. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie wszczęły procedury „Niebieskie Karty”.

Procedura „Niebieskie Karty” jest narzędziem instytucjonalnym służącym do przeciwdziałania przemocy domowej. Poprzez realizowane działania z zakresu przeciwdziałania przemocy udzielana pomoc może być bardziej skuteczna a działania profilaktyczne powodują wzrost świadomości wśród społeczności lokalnej. Osoby uwikłane w problem przemocy mają możliwość otrzymania niezbędnej pomocy i wsparcia od uprawnionych do tego instytucji.

3. Cele programu.

Ogólnym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona osób dotkniętych przemocą domową oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy osobom z problemem przemocy.

Cele szczegółowe

Działania profilaktyczne i edukacyjne w celu podniesienia poziomu wiedzy i świadomości lokalnej z zakresu przemocy domowej.

1. Edukacja środowisk lokalnych w zakresie identyfikowania i reagowania na zjawisko przemocy domowej.
2. Edukacja dzieci i młodzieży w kwestii radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy.
3. Rozpowszechnianie informacji o placówkach pomocowych, programach profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Udostępnianie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych.

Działania wobec osób doznających przemocy domowej.

1. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.
2. Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla rodzin i osób doznających przemocy domowej.
3. Pomoc w uzyskaniu schronienia osobom doświadczającym przemocy.
4. Kierowanie do specjalistycznego poradnictwa dla osób doznających przemocy domowej z zakresu prawnego, socjalnego, psychologicznego, terapeutycznego.

Działania wobec osób podejrzanych i stosujących przemoc domową.

1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
2. Zastosowanie procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych stosujących przemoc domową.
3. Kierowanie i motywowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.
4. Stosowanie sądowego zakazu kontaktowania się lub zbliżania z pokrzywdzonym.

Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą domową.

1. Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.
2. Organizowanie szkoleń o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej oraz uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje.

4. Adresaci programu:

- osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy domowej,
- osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową,
- świadkowie przemocy domowej,
- mieszkańcy gminy Raciąż, w tym osoby zagrożone wystąpieniem przemocy domowej.

5. Realizatorzy programu.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2027 realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu we współpracy z lokalnym samorządem, instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które zajmują się kwestiami przeciwdziałania przemocy domowej.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są:

- Wójt Gmin Raciąż,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciążu,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki Oświatowe oraz inne jednostki organizacyjne,
- Policja,
- Służba Zdrowia,

- Urząd Gminy w Raciążu.

6. Źródła finansowania.

Finansowanie realizacji zadań programu będzie dokonywana ze środków własnych gminy.

Opracowanie i realizacja niniejszego programu ma służyć redukowaniu zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Raciąż, jak również sprzyjać wzrostowi efektywności podejmowanych działań w szczególności w dziedzinie profilaktyki, ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą domową oraz skutecznego oddziaływania w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Program ma charakter otwarty i dopuszcza się jego rozszerzenie o dodatkowe rozwiązania lub jego modyfikację w zależności od pojawiających się potrzeb.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY

Grażyna Rogowska